

LESSUGGESTIES

#selfie

OVER HET BOEK

Mirte baalt van haar ouders. Die behandelen haar als een klein kind, vindt ze. Dus als ze via social media een wat oudere jongen ontmoet die haar 'een mooie vrouw vindt, voelt ze zich eindelijk begrepen en serieus genomen.

Elke dag appt ze met Twan, en al gauw wil hij ook skypen.

Mirte gaat helemaal op in haar internetrelatie. Maar dan wil Twan meer van haar zien, meer bloot. En hij wil haar in het echt ontmoeten ...

Gaat ze hierop in? En is Twan wel de jongen die hij zegt te zijn?

#selfie is een beangstigend realistisch boek. Mirtes verhaal kan iedereen overkomen!

Auteur: Caja Cazemier

Uitgeverij: Ploegsma, 2015

1. DISCUSSIE

luistervaardigheid & spreekvaardigheid

Hou een kringgesprek in de klas. Kies een of meer van onderstaande onderwerpen om te bespreken. Bouw het gesprek rustig op. Begin met algemeen gebruik van de mobieltjes en ga pas over op een intiemer onderwerp als u merkt dat leerlingen er aan toe zijn. Dat is bij de ene groep eerder dan bij de andere. Benadruk dat de leerlingen (mits respectvol) alles mogen zeggen. Er is geen fout antwoord, het gaat er om dat jullie samen over dit onderwerp praten.

• HET BOEK:

○ Vraag aan de leerlingen wat zij hebben onthouden van het boek. Waar gaat *#selfie* volgens hen over? Op deze manier kunt u bepalen wat bij de groep is blijven hangen en wat nog meer uitleg nodig heeft. Weten ze bijvoorbeeld wat 'grooming' is? Zo niet: kijk dan samen naar dit [filmpje](#).

• MOBIELE TELEFOONS:

○ Mirte en Ralf zijn continue bezig met hun mobieltjes. Bij het ontbijt, bij het diner, als ze met hun huiswerk bezig zijn. Hoe is dat bij de leerlingen? Wie heeft zijn telefoon altijd aanstaan?

Hoe gaat dat thuis? Zijn er regels? Zo ja, welke? Op de school van Mirte horen de telefoons officieel in de kluisjes. Wat zijn de regels voor het gebruik van mobieltjes op jullie school? Wat vinden de leerlingen daarvan? Gebruiken zij hun telefoon ook wel eens in de klas zoals Mirte, die foto's maakt van het bord zodat ze minder aantekeningen hoeft te maken?

- Is het belangrijk om constant online te zijn? En waarom? Wat zijn de voordelen van steeds bereikbaar zijn? Vinden de leerlingen dat er ook nadelen aan zitten? Hoe gaan ze daarmee om? Wat vinden ze ervan dat Lauren opeens niet meer online wil zijn?
- Mirte lucht haar hart op Twitter en Facebook. Ze heeft niet zo goed in de gaten dat iedereen haar updates kan lezen. Hoe zit het met het besef van privacy bij de leerlingen? Praat erover. Hebben zij hun profiel openbaar staan? En wat delen zij op social media? Hebben ze eigen 'regels' voor het delen van foto's, bijvoorbeeld alleen foto's van zichzelf en geen 'sexy' foto's? Of kan alles? Zetten ze alleen vrolijke dingen online of luchten zij hun hart ook als ze kwaad of verdrietig zijn? Lucht dat dan op? Houden ze er rekening mee welke mensen hun updates kunnen lezen? Zeggen ze bijvoorbeeld iets over hun ouders? Zijn ze 'vrienden' met hun ouders op social media? Waarom wel/niet?

- Heeft de klas ook een WhatsApp groep? Wat wordt daarin besproken? Is de leerkracht ook onderdeel van die groep? In het boek wordt Masha uit de groepsapp gegooid. Wat vinden de leerlingen daarvan? Is hen dat ook weleens overkomen? Of weten ze van iemand die dat is gebeurd? Wat zou een reden kunnen zijn om iemand uit een groep te verwijderen? Of om zelf uit een groepsapp te gaan. Heeft iemand wel eens overwogen om uit een app-groep te stappen? Zo ja, waarom? Op WhatsApp of andere social media worden weleens seksueel getinte opmerkingen of filmpjes geplaatst. Wat doen de leerlingen als zij zo'n filmpje krijgen? Hebben ze dat al eens meegemaakt?
- Mirte maakt via Facebook contact met Twan. Ze accepteert hem omdat hij een 'vriend van een vriend' is. Hoe bepalen de leerlingen wie ze accepteren als vriend op social media? Is het belangrijk dat ze de persoon ook in het echt kennen? En waarom wel/niet?
- In het begin van de internetrelatie met Mirte is Twan nog vrij rustig. Hij vraagt heel geleidelijk om blotere foto's. Mirte groeit er langzaam in mee en rekt haar grens steeds meer op. Wat vinden de leerlingen ervan dat Mirte de foto's stuurt? Vinden ze haar dom? Of kunnen ze het begrijpen? Lauren en Ralf zeggen later dat zij ook blootfoto's naar elkaar sturen, ofwel aan 'sexting' doen. Maar dat het voor hen 'anders' is omdat ze een stelletje zijn. Is dat zo? Vinden de leerlingen dat anders? En wat als het dan uit gaat? Kun je een ander altijd volledig vertrouwen?
- Hebben de leerlingen al eerder over grooming gehoord? Of was dit boek de eerste kennismaking met de term? Mirte besluit uiteindelijk aan haar ouders te vertellen wat haar is overkomen. Zouden de leerlingen ook naar hun ouders gaan om het te vertellen? Of zouden ze al in een eerder stadium iemand in vertrouwen nemen? Wat kun je doen als je vermoedt dat iemand het slachtoffer is van grooming?

TIP: ORGANISEER EEN DEBAT!

Verdeel de leerlingen in 3 groepen: 1 groep van drie leerlingen is de jury, de andere twee groepen gaan een debat voeren. Eén groep verzint argumenten vóór altijd online zijn, de andere groep verzint argumenten tegen. Doe dit ook met argumenten vóór en tegen het delen van 'selfies'.

Laat de leerlingen het nu tegen elkaar opnemen. Elke groep wijst een woordvoerder aan die 2 minuten de tijd krijgt om hun argumenten te delen. Daarna luisteren ze naar de andere groep en proberen vervolgens de argumenten weer te pareren. De jury bepaalt wie de beste argumenten had en het debat dus gewonnen heeft.

2. KOPPEN SNELLEN

informatie verzamelen en verwerken

Caja Cazemier schreef *#selfie* naar aanleiding van een bericht in de krant uit 2013. Geef de leerlingen de opdracht om online op zoek te gaan naar nieuwsberichten over dit onderwerp. Zoektermen kunnen zijn: zedenzaak 2013. Vraag daarna of ze antwoord kunnen geven op de volgende vragen:

1. Hoe kwam de politie erachter dat Frank R. meisjes misbruikte?
2. Was dit de eerste keer dat Frank R. in aanraking kwam met de politie in verband met grooming?
3. Sinds wanneer is grooming strafbaar?
4. Hoe zorgt de politie ervoor dat de namen van de meisjes niet bekend worden?

ANTWOORDEN

1. De zaak kwam aan het rollen doordat een 12-jarig meisje uit Groningen vermist was. Zij werd later aangetroffen in zijn auto en vertelde dat ze misbruikt was.
2. Nee, zijn IP-adres kwam in 2009 al omhoog in een onderzoek naar grooming, maar er was toen niet genoeg bewijs om hem als verdachte aan te merken.
3. In januari 2010.
4. De politie gebruikt geen namen, maar dossiernummers.

3. HOE VEILIG IS JOUW PROFIEL?

Bij deze opdracht is het de bedoeling dat de leerlingen hun mobieltjes gebruiken. Wie niet in het bezit is van een mobiele telefoon, kan een computer gebruiken.

Vooraf: schrijf de namen van alle leerlingen op en stop ze in ondoorzichtige pot of doos.

- Stap 1: Geef de leerlingen de opdracht om uit te loggen op hun sociale netwerk.
- Stap 2: Laat iedereen een naam trekken. Dit is het klasgenootje voor wie ze een social media check gaan doen. Doel is te achterhalen hoe 'veilig' de profielen zijn van de leerlingen. Geef de leerlingen 20 minuten de tijd om de profielen goed te bekijken. Laat ze hun bevindingen opschrijven.

De zoektocht betreft:

1. (profiel)foto's. Zijn deze neutraal of sexy? Waarop baseren ze dit oordeel?
2. Zijn andere foto's voor onbekenden zichtbaar? (Daarom is het van belang om uit te loggen op de sociale netwerken. Op deze manier zie je precies wat onbekenden zien).
3. Is er meer informatie zichtbaar waarop een 'groomer' af zou kunnen komen?
 - a. Zo nee, waarom is het 'veilige' informatie?
 - b. Zo ja, wat valt op?
4. Bespreek de resultaten in de klas. Waren de leerlingen van wie veel informatie zichtbaar was zich bewust van de mate van openbaarheid van hun profiel?
5. Gaan de leerlingen hun online gedrag aanpassen, nu ze deze 'veiligheidscheck' hebben gedaan?

MEER INFORMATIE

Meer informatie over grooming is te vinden via:

<https://www.mediawijsheid.nl/grooming/>

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/kinderporno/inhoud/grooming-kinderlokker-via-internet>

<http://www.vraaghetdepolitie.nl/sf.mcgi?240>

4. TRUTH OR DARE

luistervaardigheid & spreekvaardigheid

Wilt u liever op een luchtiger manier met de leerlingen in gesprek gaan over dit onderwerp? Dan is dit 'truth or dare'-spel wellicht iets voor u. Kinderen kunnen dit in kleine groepjes spelen of u kunt het in de hele klas doen.

Vooraf: knip onderstaande A4 tot kaartjes.

De spelregels zijn heel simpel: u wijst een leerling aan die met de dobbelsteen mag gooien. Het aantal ogen dat hij of zij gooit bepaalt wie er aan de beurt is. Wordt er bijvoorbeeld 3 gegooid, dan telt de leerling verder tot drie, startend bij zijn buurman of buurvrouw. De derde leerling is aan de beurt. U pakt een kaartje en vraagt of de leerling kiest voor truth or dare. Dan leest u de betreffende vraag voor.

TRUTH Waar gaat <i>Selfie</i> volgens jou over?	TRUTH Weet jij wat grooming is?	TRUTH Heb jij je telefoon altijd aanstaan?
TRUTH Welke regels zijn er thuis over de mobiele telefoon?	TRUTH Wat vind je van de regels op school over mobiele telefoons?	TRUTH Gebruik jij je telefoon weleens in de klas?
TRUTH Vind jij het belangrijk om altijd online te zijn? Waarom?	TRUTH Wat zijn de voordelen van altijd bereikbaar zijn?	TRUTH Wat zijn de nadelen van altijd bereikbaar zijn?
TRUTH Heb jij jouw profiel openbaar staan?	TRUTH Wat deel jij op social media?	TRUTH Beledig jij weleens mensen op social media?
TRUTH Heb jij weleens gepest via WhatsApp?	TRUTH Zeg jij er iets van als iemand een ander online pest?	TRUTH Heb jij weleens met grooming te maken gehad?
TRUTH Wil je weleens uit een WhatsApp groep stappen?	TRUTH Heb jij weleens een seksueel getint filmpje ontvangen? Wat doe je dan?	TRUTH Heb jij weleens een seksueel getint filmpje gestuurd? Waarom?
TRUTH Vind je het belangrijk dat je jouw online vrienden ook in het echt kent? Waarom wel/niet?	TRUTH Ken jij al jouw online vrienden ook in het echt?	TRUTH Waarop let jij als je iemand accepteert als 'vriend' op een sociaal netwerk?

TRUTH Heb jij weleens aan sexting gedaan? Of ken je iemand die weleens aan sexting heeft gedaan?	TRUTH Wat vind je ervan dat Mirte naaktfoto's van zichzelf stuurt naar Twan?	TRUTH Is een ander altijd te vertrouwen?
DARE Maak een foto voor een van je sociale netwerken en zet eronder dat het zo fijn is om op school te zijn.	DARE Maak een gekke selfie en zet die 10 minuten op een social media netwerk.	DARE Ontvriend iemand op een social media kanaal, die je niet in het echt kent.
DARE Vraag iemand uit de klas of hij je online vriend wil worden.	DARE Loop de klas uit en roep deze update door de gang: ik ben verslaafd aan social media!	DARE Gooi alle foute foto's op je pagina's weg.
DARE Geef je echte mening tegen degene die je als laatste een berichtje heeft gestuurd.	DARE Maak een selfie met de leerkracht.	DARE Maak een selfie met de leerkracht en stel deze in als je profielfoto.
DARE Zoek een saaie dierenfoto op internet en stel deze foto in als profielfoto. Laat dit minimaal een half uur online staan.	DARE Gooi de WhatsApp berichtjes van al je groepen weg	DARE Gooi al je WhatsApp berichtjes weg.
DARE Wijs iemand in de klas aan en zing samen het Wilhelmus.	DARE Zing het Wilhelmus (of een ander lied) en laat iemand er een filmpje van op Instagram zetten. Dit mag na 10 minuten verwijderd worden.	DARE Post een update op al je groepen dat je vanaf nu niet meer online bent.